

De bibliotheek als ontwikkelaar van mensen

Herpositionering
de Bibliotheek Eindhoven

De bibliotheek als ontwikkelaar van mensen

Herpositionering
de Bibliotheek Eindhoven

Bibliotheken zijn niet weg te denken uit onze samenleving. Wij helpen mensen hun weg te vinden in de veranderende wereld, die hoge eisen aan iedereen stelt. Dat lukt niet als we zelf stil blijven staan. Daarom hebben we uitgebreid onderzoek gedaan naar de behoeften van onze doelgroepen en de stad, en samen met onze partners een nieuwe koers uitgezet. In dit boek lees je hoe wij hiermee een waardevolle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van Eindhoven en haar inwoners.

Een ding weten we zeker: onze grootse plannen slagen niet zonder lef, flexibiliteit en hulp van anderen. Zie dit boek daarom als een uitnodiging om met ons mee te ontwikkelen en met ons samen te werken.

Inhoud

1. Onze visie
Wij vinden onszelf opnieuw uit
2. Onze missie
De bibliotheek als ontwikkelaar van mensen
3. Onze basis
De bouwstenen van onze missie
4. Onze aanpak
Energie om te ontwikkelen
5. Onze rollen
**De bibliotheek als inhoudsspecialist
en inhoudsregisseur**
6. Onze thema's
Taal, digitaal en mens & samenleving
7. Onze nieuwe ruimtes
Welkom bij de bibliotheek van de toekomst
8. Onze oproep
Ga met ons mee op expeditie

1. ONZE VISIE

**WIJ VINDEN
ONSZELF
OPNIEUW UIT**

**“Wij zijn er
voor iedereen
die zich wil
ontwikkelen.”**

Wij laten iedereen delen in het succes van de stad

Eindhoven, onze thuisbasis, is volop in ontwikkeling. De stad verbindt technologie, kennis, innovatie en design. Hier ligt de wereld aan je voeten. Dat trekt nieuwe mensen aan en maakt van Eindhoven een stad vol slimme koppen, avonturiers en harde werkers. Van de families die al generaties lang in Eindhoven wonen, tot de nieuwkomers uit alle windstreken: zij helpen Eindhoven verder te groeien en te veranderen. En om naam te maken als een van de slimste regio's ter wereld.

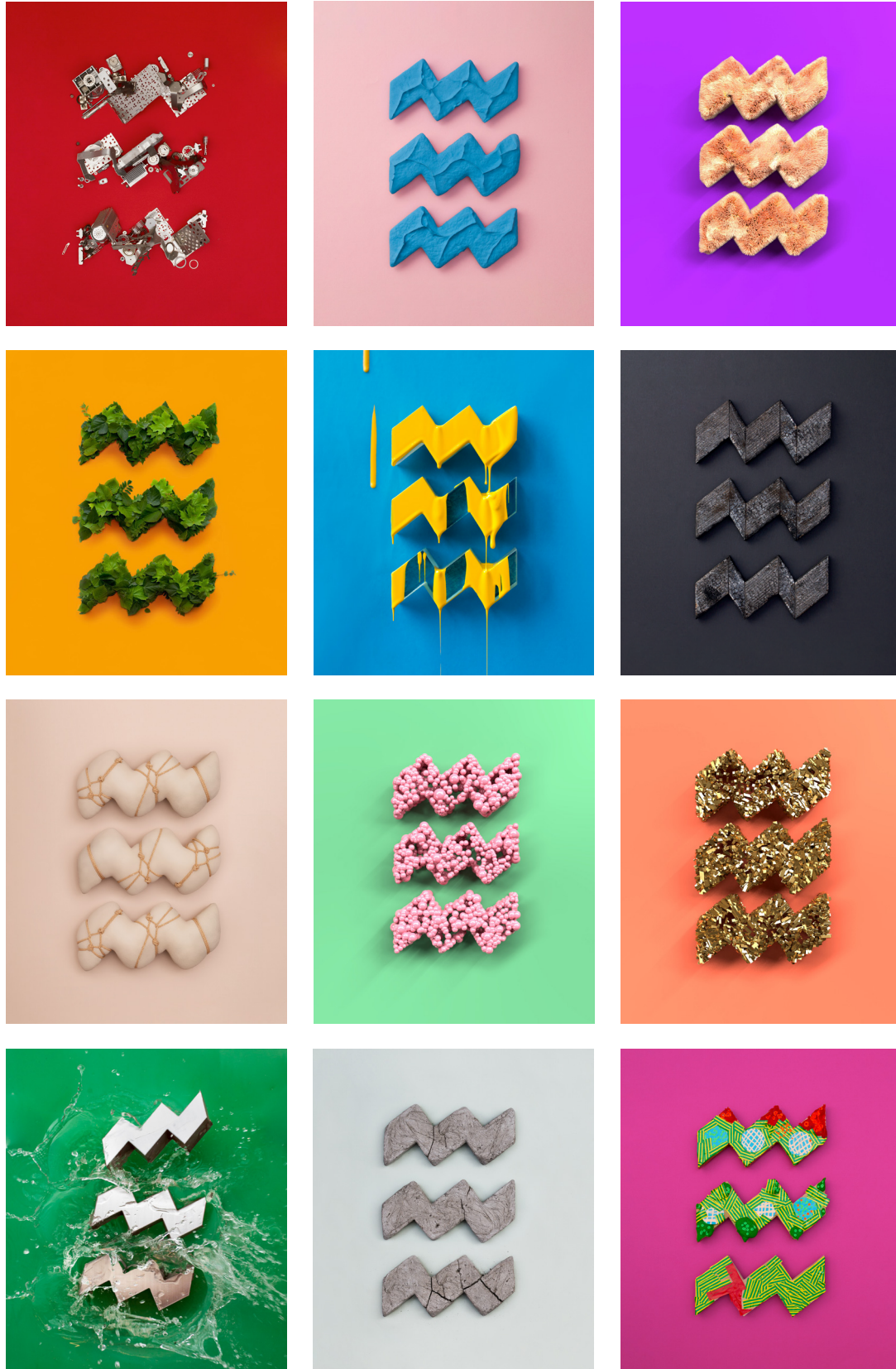
Wij zijn trots op het succes van Eindhoven. Maar wij geloven ook dat dit succes alleen groeit als iedereen eraan kan bijdragen én erin kan delen. Wij zijn er voor iedereen die zich wil ontwikkelen. Met onze hulp lift iedereen mee op de energie van Eindhoven.

**“We veranderen
nog meer in een
open organisatie
die midden in de
samenleving staat.”**

Nieuwe invulling van een eeuwenoude rol

Bibliotheken zijn altijd al meer geweest dan ruimtes vol met boeken. Al eeuwenlang spelen we een centrale rol in het verzamelen, bewaken en delen van kennis. Daarmee leveren we een grote bijdrage aan de wijsheid en zelfstandigheid van mensen. Ondanks dat onze rol in de basis hetzelfde blijft, verandert de manier waarop we hem het beste kunnen invullen continu.

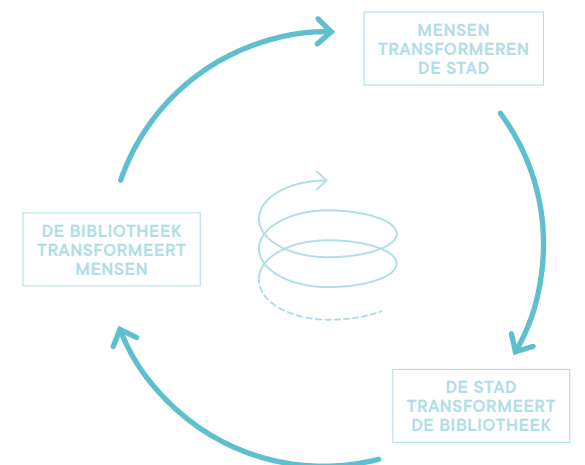
Om aantrekkelijk en nuttig te blijven in deze digitale informatiesamenleving, blijven we vernieuwen. We zoeken aansluiting bij oude én nieuwe doelgroepen door onze producten en diensten aan hun wensen aan te passen.

In het hart van de stad

Ook onze huisvesting krijgt een metamorfose. We vernieuwen de bibliotheek in het stadscentrum en gaan de wijken in waar mensen ons nodig hebben. Dat doen we in verschillende (samenwerkings)vormen. Zo vestigen we ons letterlijk en figuurlijk in het hart van de stad.

Kortom: we veranderen nog meer in een open organisatie die midden in de samenleving staat.

2. ONZE MISSIE

DE BIBLIOTHEEK ALS ONTWIKKELAAR VAN MENSEN

Wij willen niet alleen informatie aanbieden, we willen mensen helpen die informatie te filteren, beoordelen, begrijpen en om te zetten in praktische kennis en wijsheid. Wij helpen mensen eerst zelfredzaam te worden, en vervolgens om zichzelf verder te ontplooiën. We zijn meer dan een gebouw vol boeken, we zijn een ontwikkelaar van mensen.

DAARBIJ PAST DE VOLGENDE MISSIE:

**Wij geven mensen
de mogelijkheden
zich te ontwikkelen.
Zo stimuleren we
zelfredzaamheid en
zelfontplooiing.**

“Libraries are seen as the visible face of the belief in education, equality and good citizenship.”

Hanna Harris, directeur Archinfo Finland

Ontwikkeling is natuurlijk een breed begrip. Als bibliotheek hebben we een duidelijke focus. We helpen mensen binnen de volgende thema's:

Taal

Het vermogen een taal goed te kunnen spreken, lezen en schrijven.

Digitaal

ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid, informatievaardigheden en het begrijpen van digitale logica, oftewel 'computational thinking'.

Mens & samenleving

Het vermogen jezelf te ontwikkelen, deel te nemen aan de maatschappij en deze samen vorm te geven.

Onze kernwaarden

Onze nieuwe missie sluit nauw aan op onze kernwaarden. Onze mensen voelen deze waarden en dragen ze uit. Elke dag staan wij voor:

Ontwikkeling

Je kunt anderen niet helpen zich te ontwikkelen als je zelf niet streeft de beste versie van jezelf te worden. Wij zijn ons bewust van onze talenten en kwaliteiten, en blijven die ontwikkelen. Daarmee helpen we onszelf, onze bezoekers en uiteindelijk de stad verder te komen.

Ondernemerschap

Ontwikkelen draait om in beweging blijven. Om buiten de gebaande paden te treden en je wereld te vergroten. Dat kan alleen als je ondernemend bent. Wij zien kansen en durven die te benutten. We gaan voor succes en verbeteren onze diensten en onze organisatie doorlopend.

Samenwerking

Ontwikkelen en ondernemen doe je niet alleen. Wij openen onze deuren en nodigen anderen uit met ons mee te denken en met ons samen te werken. Wij gaan op pad om anderen op te zoeken. Moeilijke vraagstukken lossen we op door de hulp van anderen in te schakelen. En in samenwerkingsverbanden stimuleren we iedereen de rol te pakken die het beste bij hem of haar past. Zo gaan we samen voor het beste resultaat.

Gastvrijheid

We zijn niet alleen een open organisatie voor onze partners, we willen dat iedereen zich bij ons thuis voelt. Je kunt jezelf niet ontwikkelen op een plek waar jij je niet op je gemak voelt. Daarom willen we dat de bibliotheek voelt als een veilige en comfortabele plek zonder verplichtingen, waar je alle ruimte hebt je te ontwikkelen en te ontspannen.

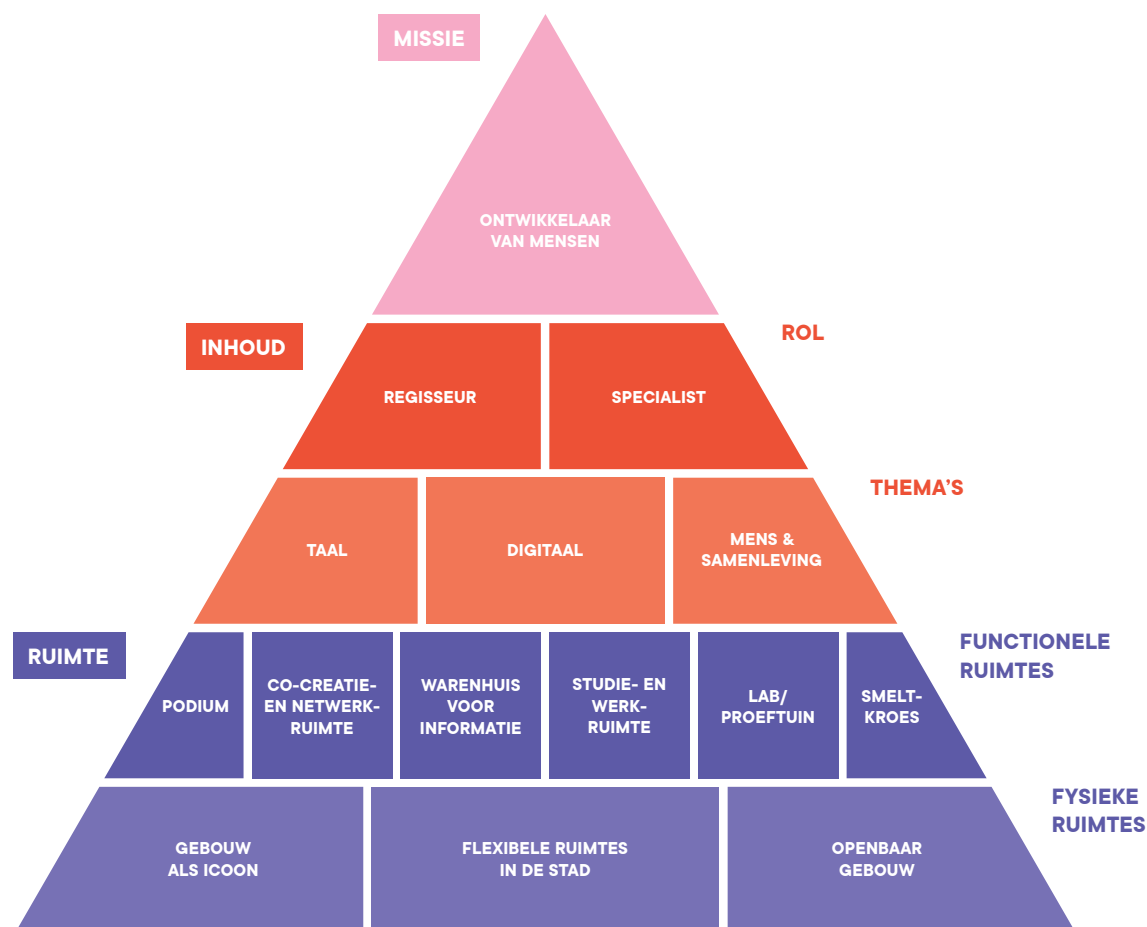

3. ONZE BASIS

DE BOUWSTENEN VAN ONZE MISSIE

Het ontwikkelen van mensen is een groot en abstract doel. Om in kaart te brengen wat hierbij komt kijken, ontwikkelden we een variant van de piramide van Maslow. Ons hoogste doel is de ontwikkeling van mensen. In de piramide zie je welke bouwstenen nodig zijn om onze missie te volbrengen.

Onze fysieke en functionele ruimtes

Waar vroeger alleen boekenkasten stonden, is de bibliotheek nu een fijne plek om te studeren, elkaar te ontmoeten, lezingen bij te wonen, cursussen te volgen en aan workshops deel te nemen. We hebben een ideaalbeeld van onze fysieke en functionele ruimtes geformuleerd en gaan de komende tien jaar werken aan het realiseren van die droom.

We willen nog meer een centrale plaats in Eindhoven innemen. Letterlijk en figuurlijk. We maken van de bibliotheek een icoon van de stad. Een plek die iedereen weet te vinden, en die ook iedereen wat te bieden heeft. Maar in de snel veranderende samenleving willen wij ook dicht bij mensen zijn. Dit betekent dat we op verschillende plekken in Eindhoven willen zitten, soms voor langere, soms voor kortere tijd.

**“We maken
van de
bibliotheek
een icoon
van de stad.”**

Onze rollen en thema's

We gaven eerder al aan dat wij ons richten op drie thema's: taal, digitaal en mens & samenleving. Binnen die thema's zien wij twee rollen voor onszelf weggelegd: die van inhoudsspecialist en die van inhoudsregisseur. Als specialist delen we onze kennis en ervaring, als regisseur brengen we de juiste partijen samen om onze missie te volbrengen.

4. ONZE AANPAK

ENERGIE OM TE ONTWIKKELLEN

Jezelf ontwikkelen, is makkelijker gezegd dan gedaan. Veel mensen willen slimmer, wijzer of kundiger worden, maar weten niet goed hoe ze dit moeten aanpakken. En soms willen ze ook niet te veel moeite doen. Ze hebben een zetje nodig. Iets dat ze in beweging brengt.

In de wetenschap is energie de mogelijkheid van een systeem om te veranderen. Hoe meer energie, hoe groter de transformatie. Wij geven mensen energie om in beweging te komen en slim gebruik te maken van alle mogelijkheden die wij ze bieden. En om zich te ontwikkelen op een manier die bij hen past. Dat doen wij op vier manieren: we delen, inspireren, bieden verdieping en laten mensen nieuwe dingen ervaren. Dit noemen we onze energieën.

Inspireren

**We prikkelen mensen,
maken ze nieuwsgierig
en verleiden ze tot
nieuwe inzichten.**

Verdiepen

**We geven mensen
de mogelijkheid om
meer te leren over
een onderwerp.**

Delen

**We brengen mensen
bij elkaar, zodat ze
samen kunnen leren
en ontwikkelen.**

Ervaren

**We laten mensen zelf
ontdekken en beleven.**

**“Wij geven
mensen
energie om
in beweging
te komen.”**

In beweging komen

Eén van de belangrijkste eigenschappen van energie is dat die van de ene vorm in de andere kan worden omgezet. Een windmolen zet beweging om in elektriciteit, en een lamp zet die elektriciteit om in licht.

Zo werkt dat ook met onze energieën. Iemand die geïnspireerd raakt, wil dat graag met anderen delen. Iemand die iets nieuws ervaart, wil zich daar verder in verdiepen. Wij geloven dan ook dat elke energie een ingang kan zijn voor de andere drie.

Met onze energieën bouwen we verder op de positionering van Eindhoven. Deze positionering kunnen we samenvatten als ‘energie leidt tot transformatie’, oftewel het veranderen van de ene in de andere vorm. Onze energieën bieden mensen de kans te transformeren in de beste versie van zichzelf, zodat ze een nog waardevollere bijdrage leveren aan de samenleving.

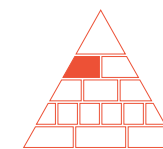
5. ONZE ROLLEN

DE BIBLIOTHEEK ALS INHOUDS- SPECIALIST EN INHOUDSREGISSEUR

Je zag het al in onze piramide:
we onderscheiden twee rollen voor onszelf.
Aan de ene kant zijn we de specialist.
We hebben de kennis, informatie en ervaring
om bij te dragen aan de ontwikkeling
van mensen. Aan de andere kant zijn we
regisseur. We verbinden mensen, expertises
en organisaties om onze missie te bereiken.

De bibliotheek als inhoudsspecialist

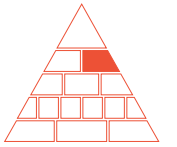

We brengen verdieping aan in informatie en kennis, bijvoorbeeld door:

- onze specialistische kennis te delen;
- onze expertise van leerprocessen in te zetten;
- advies te geven over leren en ontwikkelen;
- trends en ontwikkelingen met maatschappelijke impact te volgen en te presenteren.

De bibliotheek als inhoudsregisseur

Als regisseur werken we samen met anderen om kennis te bundelen en te verbinden met de vragen en maatschappelijke initiatieven die leven in de stad. We brengen de juiste partijen samen om zoveel mogelijk mensen te ondersteunen bij hun ontwikkeling.

“We verbinden mensen, expertises en organisaties om onze missie te bereiken.”

Natuurlijk maken we keuzes in hoe we onze rol als regisseur invullen. Dat doen we aan de hand van het volgende kader:

- We staan voor onze missie. We vinden dat ieder mens het recht heeft zichzelf te ontwikkelen. Daar maken we ons hard voor. Bijvoorbeeld door het belang van zelfontwikkeling op de politieke agenda te zetten, of onder de aandacht te brengen in de media.
- We zijn er voor iedereen, ongeacht hun leeftijd, afkomst, achtergrond, levensfase of welvaartsniveau.
- We zetten aan tot reflectie, kritisch denken en bewust handelen. Niet alleen bij onze doelgroepen, maar ook bij onze partners.
- We kiezen geen partij in gevoelige kwesties, maar maken ons wel hard voor wat wij zien als fundamentele rechten van de mens.

Binnen onze rollen als inhoudsspecialist en inhoudsregisseur richten we ons op ontwikkeling binnen drie thema's: taal, digitaal en mens & samenleving. Deze beschrijven we in het volgende hoofdstuk.

6. ONZE THEMA'S

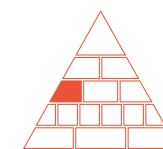
TAAAL, DIGITAAAL EN MENS & SAMENLEVING

Onze missie om mensen te helpen zich te ontwikkelen, kun je heel breed opvatten. Om daar meer richting aan te geven, werken we met drie thema's: taal, digitaal en mens & samenleving. Dit is waarmee wij het verschil maken.

Thema 1

Taal

Taal staat aan de basis van onze ontwikkeling. Het zorgt ervoor dat we elkaar begrijpen en informatie kunnen overdragen en ontvangen. Taal en lezen dragen bij aan het vergroten van onze wereld. Taal verbindt en zorgt dat mensen zich eerder thuis voelen op een nieuwe plek. Het stimuleert bovendien de verbeeldingskracht. Wij ondersteunen mensen daarom met actieve taalbeheersing, zoals spreken en schrijven, maar ook met passieve taalbeheersing: verstaan en lezen.

**“Taal stimuleert de
verbeeldingskracht.”**

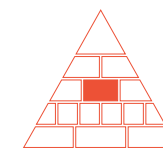
Plezier is voor ons heel belangrijk in taalontwikkeling. Als mensen plezier beleven aan taal, bijvoorbeeld als ze nieuwe woorden leren, of zich verliezen in een mooi verhaal, dan begrijpen ze een taal veel beter en sneller. Ons wekelijkse Taalcafé draagt ook bij aan taalplezier. Hier ontmoeten mensen elkaar om te kletsen en spelletjes te spelen, zodat ze op een leuke manier werken aan hun beheersing van het Nederlands.

We richten ons op het Nederlands en Engels, maar ook op andere talen. Eindhoven is namelijk een stad met vele nationaliteiten. Omdat de taalvaardigheid van kinderen vergroot wordt als ze aangesproken en voorgelezen worden in hun moedertaal, bieden we kinderboeken en taalspelletjes in diverse talen, van Chinees tot Italiaans. Ook kijken we hoe we onze anderstalige collecties voor volwassenen vorm kunnen geven.

Thema 2

Digitaal

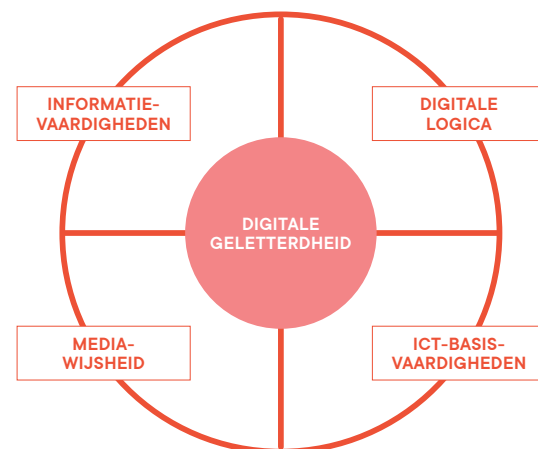
In onze digitale informatiesamenleving zijn digitale vaardigheden essentieel. We richten ons op het ontwikkelen van:

ICT-basisvaardigheden

De vaardigheden die je nodig hebt om computers en digitale netwerken te begrijpen en gebruiken. Dit doen we op verschillende manieren. Van lessen PowerPoint en Word, tot de cursus Digisterker, waarbij je bijvoorbeeld leert hoe je een DigiD aanmaakt en veilig gebruikt.

Mediawijsheid

Het bewust kritisch en actief gebruiken van media, om zo zelf in staat te zijn de zin van de onzin te onderscheiden en nieuwe kennis te vergaren. We leggen bijvoorbeeld uit hoe je nepnieuws herkent, en adviseren over mediaopvoeding.

Informatievaardigheden

Vaardigheden die helpen bij het zoeken, vinden, beoordelen en verwerken van informatie. Iemand die informatievaardig is, kan zelf zijn (of haar) vraag formuleren en hier een betrouwbaar antwoord op zoeken. Ook kan hij of zij die informatie verwerken en gebruiken. Om mensen hierbij te helpen, geven we bijvoorbeeld workshops op scholen.

Digitale logica

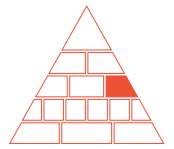
In het Engels noemen ze dit 'computational thinking'. We leren mensen bijvoorbeeld een probleem in kleine stukjes op te delen, zodat de oplossing ineens een stuk meer voor de hand ligt. Computational thinking gaat ook over het herkennen van patronen en het vereenvoudigen van informatie door het schematisch weer te geven. Allemaal vaardigheden die ook buiten de digitale wereld goed van pas komen.

Thema 3

Mens & samenleving

Informatie en kennis zijn essentieel voor zelfontwikkeling. Wij hebben een aantal aandachtsgebieden die wij belangrijk vinden. Onderwerpen die mensen helpen hun welvaart en welzijn te vergroten, en actief deel te nemen aan de samenleving.

Leren en opvoeden

Leren is een belangrijke vaardigheid. We hebben het dan zowel over studeren, als over een hogere vorm van leren: in staat zijn ervaringen om te zetten in levenslessen. Wij helpen mensen effectiever te studeren, zodat ze hun kennis op peil houden of – beter nog – verder uitbreiden.

Daarnaast bieden we ouders handvatten om de ontwikkeling van hun kinderen te stimuleren. We leggen ze bijvoorbeeld uit hoe ze taalplezier vergroten, of hoe ze voor een fijne leeromgeving zorgen. Zo dragen we bij aan de leervaardigheid van de volgende generatie.

We ondersteunen ouders ook bij andere onderdelen van de opvoeding. Van mediaopvoeding tot informatie over gameverslaving. En van informatie over wat te doen als je kind gepest wordt, tot inzichten in het eerste levensjaar van kinderen, speciaal voor jonge ouders.

Gezondheid

Gezondheid draait om een gezonde geest in een gezond lichaam. De basis voor zelfontwikkeling is een goede geestelijke gezondheid. Zowel mentaal als emotioneel gezien. Wij werken bijvoorbeeld samen met organisaties als de GGZ om inwoners te ondersteunen in hun geestelijke gezondheid.

Zonder een gezond lichaam is het lastig energie te vinden voor het werken aan je zelfontwikkeling. Daarom stimuleren we mensen ook bij het ontwikkelen van een gezonde levensstijl die bij hen past. Dat kan bijvoorbeeld in samenwerking met de GGD zijn.

Zingeving & filosofie

Zingeving gaat over de betekenis die we aan gebeurtenissen in ons leven geven. Wat is de zin van ons leven? Wat doet het er allemaal toe? Filosofie helpt daarbij. Wij brengen verschillende invalshoeken op het gebied van religie en spiritualiteit onder de aandacht om mensen te helpen bij hun zingeving.

Kunst & cultuur

Wij vinden creatieve ontwikkeling een belangrijk onderdeel van persoonlijke ontwikkeling. Ook laten we mensen graag kennismaken met kunst en cultuur. Van beeldende kunst tot theater, en van dans tot muziek. Bijvoorbeeld met een huiskamerconcert met achtergrondinformatie over de muziekstroming, een lezing over kunstgeschiedenis of een poëzievoordracht.

Minstens zo belangrijk is bewust met elkaar samenleven en samen onze cultuur vormgeven. Dat doen we door mensen uit verschillende culturen samen te brengen, zoals in ons Taalcafé. De aandachtsgebieden taal en cultuur worden hier gecombineerd. Om kinderen te enthousiasmeren voor kunst, dagen we ze uit om zelf dingen te maken. Bijvoorbeeld met workshops in onze Makersplaats.

Mens & natuur

Hierin staat de relatie tussen mens en natuur centraal. Wij zijn onlosmakelijk met de natuur verbonden. Zonder natuur hebben we geen voeding, geen zuurstof, geen grondstoffen.

We ondersteunen mensen die nieuwsgierig zijn naar de natuur of die hun gedrag willen verduurzamen. Daarnaast willen we ze kennis laten maken met de vele wonderen van de natuur.

Wetenschap & techniek

Eindhoven is bij uitstek een stad van wetenschap, techniek, design en ontwikkeling. Wij informeren en inspireren mensen met actuele ontdekkingen, innovaties en wetenschappelijke inzichten.

Daarnaast richten we onze aandacht op 'design thinking': het gebruikersgericht ontwerpen van producten en diensten, en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Bij alle onderwerpen rondom wetenschap en techniek spelen we in op interactiviteit en zelf ontdekken. Bijvoorbeeld met onze 'Makersplaats'. Jonge kinderen kunnen daar naar hartelust dingen maken. Bijvoorbeeld een schakelaar repareren op een soldeerstation, of objecten maken met onze 3D-printers.

Democratie & politiek

Dit gaat over burgerschap, over hoe je als inwoner van Nederland actief deelneemt aan onze democratische rechtsstaat. Wij informeren mensen over de basiswaarden en principes van de democratische rechtsstaat. Waar heb je als burger recht op en wat zijn je plichten? Hoe werkt de macht in Nederland en Europa? Welke politieke stromingen zijn er? We sturen daarin nooit aan op een bepaalde politieke voorkeur: we delen verschillende invalshoeken, zodat mensen zelf een keuze kunnen maken.

Economie & arbeid

Dit gaat over het stimuleren van financiële zelfredzaamheid en deelnemen aan de arbeidsmarkt. Beiden zijn belangrijk voor welzijn en welvaart. We geven voorlichting op het gebied van bijvoorbeeld studiekeuze, solliciteren en slim met geld omgaan. Daarvoor werken we samen met instanties als het UWV, de gemeente Eindhoven en onderwijsinstellingen.

Sociale identiteit

We hebben allemaal de behoefte ergens bij te horen. We horen bij een bepaalde sociale groep. Een groep met dezelfde normen en waarden. Dat groepsgevoel is onze sociale identiteit. Voor je persoonlijke ontwikkeling is het belangrijk om je sociale wereld te vergroten. Daarom laten we mensen kennismaken met andere culturen, politieke stromingen, sociale klassen en groepen met andere normen en waarden. Zo stimuleren we sociaal gedrag en nemen we vooroordelen weg.

Erfgoed

Eindhoven heeft een creatieve en innovatieve historie. Dat zie je terug in de vele bijzondere gebouwen in onze stad, van de oude fabrieken op Strijp-S, tot iconen als het Evoluon en De Witte Dame. Maar ook in onze cultuur. Wij willen ons sociaal-cultureel erfgoed bewaren en delen met nieuwe Eindhovenaren en toekomstige generaties.

7. ONZE NIEUWE RUIMTES

**WELKOM BIJ
DE BIBLIOTHEEK
VAN DE TOEKOMST**

“We veranderen van een gebouw vol boeken in een open organisatie die midden in de samenleving staat.”

Als we nadenken over de huisvesting van de bibliotheek van de toekomst, dan horen daar een paar vragen bij:

- Wat voor soort ruimtes hebben mensen nodig?
- Wat voor gebouw past daarbij?
- Wat is een logische plek voor dat gebouw en die ruimtes?

We hebben een hoop ideeën de revue laten passeren, van één groot centraal gebouw, tot een netwerk van kleine locaties. Van locaties van de bieb in andere gebouwen, tot tijdelijke locaties op onverwachte plekken. Uiteindelijk hebben we gekozen voor een combinatie van deze ideeën: we willen een iconisch, openbaar gebouw in het hart van de stad. Een plek die symbool staat voor het geloof in innovatie en ontwikkeling. Daarnaast willen we waar mogelijk naar de inwoners toe, bijvoorbeeld met gecombineerde of pop-up-locaties in de wijken. In dit hoofdstuk nemen we je mee in onze afwegingen!

Functionele ruimtes

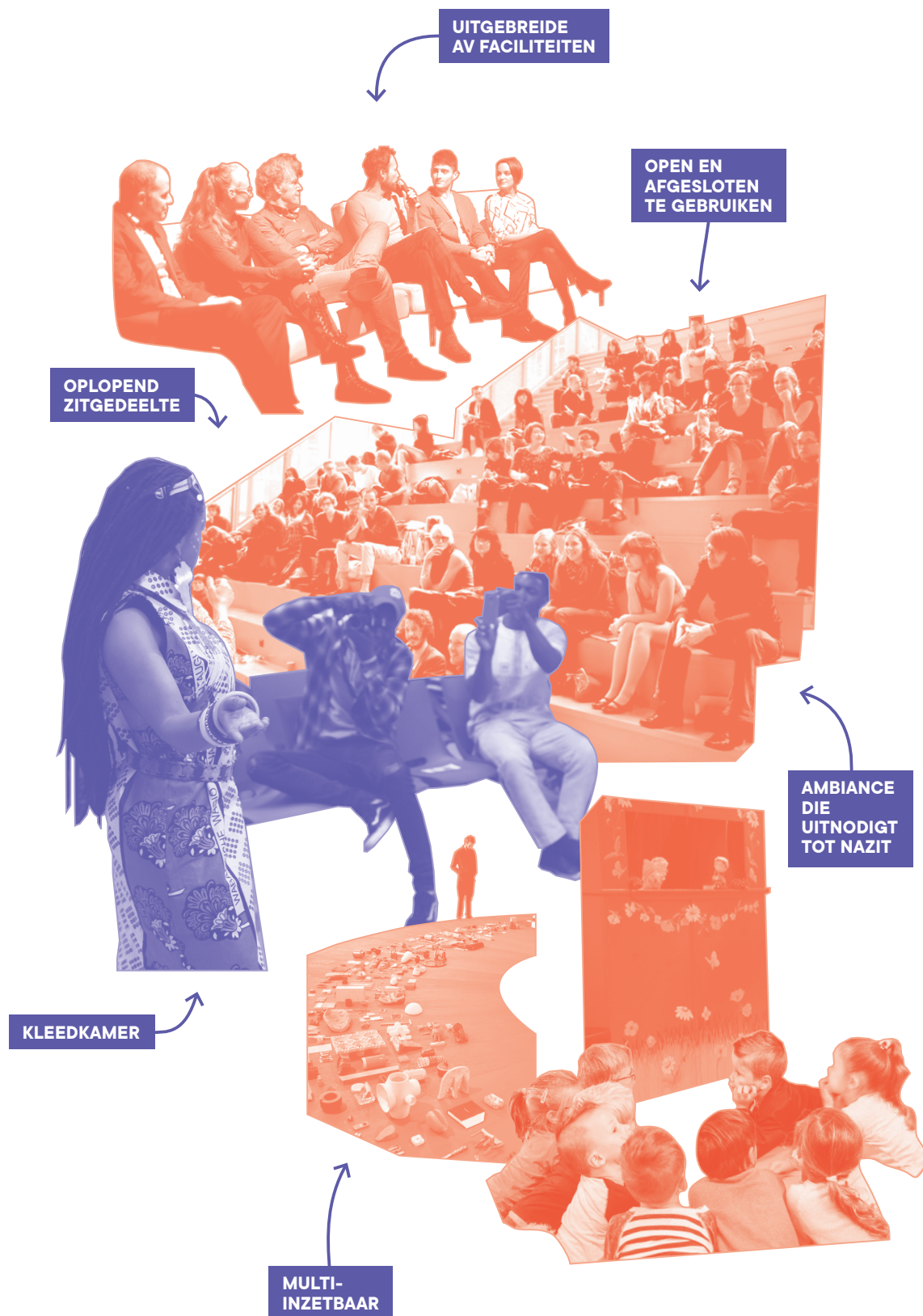
Onze visie als ontwikkelaar van mensen vraagt om ruimtes met verschillende functies. Van ruimtes om rustig te studeren, tot ruimtes om elkaar te ontmoeten of nieuwe dingen te ontdekken. Samen met onderzoekseenheid Bauhütte (verbonden aan de TU/e) en ons eigen innovatieteam Expeditie Anton onderzochten we hoe we de diverse behoeftes van onze doelgroepen kunnen doorvertalen naar functionele ruimtes.

In ons vooronderzoek kwamen we uit op zes verschillende soorten:

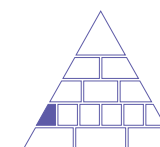
1. Een podium, waar je de interactie kunt aangaan met een groot publiek.
2. Een co-creatie- en netwerkruimte, waar mensen elkaar kunnen vinden en samen kunnen werken.
3. Een warenhuis voor informatie, waar je geholpen wordt om de informatie die je zoekt te vinden.
4. Een studie- of werkruimte, waar je in alle rust kunt werken en studeren.
5. Een lab of proeftuin, waar je kunt experimenteren, onderzoeken en beleven.
6. Een smeltkroes of ontmoetingsplek, waar mensen elkaar ontmoeten en van elkaar leren.

Om deze functionele ruimtes vorm te geven, is door Bauhütte inspiratie opgedaan uit gebouwen die van oudsher een soortgelijke functie vervullen. Zo is het functioneel ontwerp van het podium afgeleid van de oude amfiteaters, en keken we voor ons lab naar markthallen: lege ruimtes die elke dag opnieuw ingevuld worden.

Podium

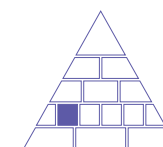
Wij willen de verhalen uit, over en voor de stad letterlijk een podium bieden. In deze centrale ruimte worden dialogen gevoerd, verhalen verteld, dingen tentoongesteld en ideeën uitgewisseld.

Iedereen kan en mag hieraan deelnemen, daarom stellen we ons podium ook beschikbaar voor andere organisaties. Als er geen 'optreden' is, kan het podium gebruikt worden als openbare ruimte. Een bijzondere plek om te overleggen, samen te werken of even bij te praten.

ONZE INSPIRATIE: HET THEATER		SPECIFICATIES
Het idee van een rond theater is dat toeschouwers goed zicht hebben op het podium, waar ze ook zitten. Hierdoor ontstaat een bijzondere verbinding tussen het publiek en de verteller.		Diverse opstellingen mogelijk 100 - 500 personen

Co-creatie- en netwerkruimte

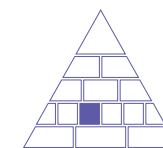
Wij faciliteren regelmatig netwerk- en co-creatiesessies om mensen samen te brengen, maar geven mensen ook zelf de ruimte elkaar te ontmoeten en samen te werken.

Dat vraagt om een ruimte die grote groepen mensen aanmoedigt om te netwerken, maar ook plek biedt aan mensen die zich willen afzonderen om rustig samen te werken.

ONZE INSPIRATIE: DE SOEK		SPECIFICATIES
<p>Een soek is een Arabische markt, opgebouwd uit een doolhof van gangen en ruimtes van verschillende groottes. Net als de Europese markt, kan de soek flexibel worden ingedeeld. Ieder deel heeft zo zijn eigen sfeer, afhankelijk van waar het op dat moment voor gebruikt wordt. Dat maakt de soek heel divers, en een perfecte plek voor toevallige ontmoetingen.</p>		<p>Flexibele ruimtes 20 – 50 personen</p>

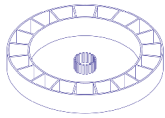

Warenhuis voor informatie

Het informatiewarenhuis sluit aan op de traditionele rol van de bibliotheek, maar dan toegespitst op de behoeften van nu. Hier vind je informatie in de breedste zin van het woord. Van fysieke en digitale boeken, tot databanken en audiovisuele producties van de lokale geschiedenis.

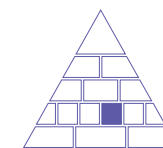
Net als in de warenhuizen van nu, draait het in ons informatiewarenhuis om service en beleving. We helpen mensen met hun zoektocht naar informatie, en bieden ze een fijne plek om die rustig tot zich te nemen.

ONZE INSPIRATIE: HET PANOPTICON		SPECIFICATIES
<p>Een panopticon is een cirkelvormig gebouw. Het midden is helemaal open, tot aan het plafond. Aan de buitenrand vind je kleine ruimtes. Dat zorgt ervoor dat je vanuit het midden perfect overzicht hebt over alles wat er in de ruimte gebeurt. Vanuit het centrum van ons informatiewarenhuis helpen we mensen in hun zoektocht naar informatie. En aan de randen vinden bezoekers fijne ruimtes waar ze alle informatie rustig kunnen bekijken.</p>		<p>Huidige collectie 100.000 banden</p> <p>Toekomstige collectie groeidend fysiek en digitaal</p>

Studie- en werkruimte

Een fijne plek om te werken of studeren, is onmisbaar in een groeiende kenniseconomie als die van Eindhoven.

Een plek waar je ook 's ochtends vroeg en 's avonds laat welkom bent, en waar je tussen het harde werken door even kunt ontspannen of een hapje kunt eten. Soms wil je helemaal afgezonderd werken, of juist samen met anderen overleggen of studeren. Dat vraagt om een studie- en werkruimte met voor ieder wat wils.

ONZE INSPIRATIE: HET KLOOSTER		SPECIFICATIES
<p>In kloosters vind je vaak individuele slaapruidtes rondom een binnenplaats of -tuin, maar ook ruimtes voor gemeenschappelijke activiteiten. Voor de inrichting van onze studie- en werkruimte denken we aan zo'n 200 werkplekken in een stiltezaal, aan 10 stiltecabines en aan 140 werkplekken in een levendige omgeving. Er zijn 30 vaste computerplekken.</p>		<p>Werkplekken totaal circa 350</p>

MEDIALAB
MET GREENSCREEN
EN STUDIO

GELUIDDEMPING

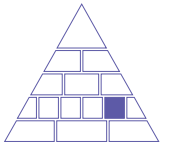
GROTE WHITEBOARDS,
DIGITALE SCHERMEN,
PRIKBORDWANDEN

FLEXIBELE
OPSTELLING VAN
WERKPLEKKEN

STRAALT
CREATIVITEIT
UIT

Lab/proeftuin

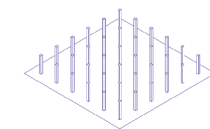

Je leert het beste door zelf te experimenteren, beleven en ontdekken. In ons lab kunnen mensen spelenderwijs aan de slag met allerlei onderwerpen. Hier beleef je dagelijks waartoe Brainport Eindhoven in staat is met al haar kennis en creativiteit.

Het lab wordt niet alleen gebruikt door bezoekers, maar ook door werknemers en partners van de bibliotheek. Zo laten we van binnenuit zien wat er allemaal speelt en kunnen medewerkers en bezoekers elkaar kruisbestuiven. De ruimte straalt creativiteit uit en nodigt uit om te experimenteren.

ONZE INSPIRATIE: DE MARKTHAL

Een belangrijk kenmerk van een markthal is dat een vrijwel lege ruimte elke ochtend opnieuw getransformeerd wordt in een omgeving vol bijzondere geuren, kleuren en smaken. Van een vismarkt tot een rommelmarkt en alles daartussenin: er valt altijd weer iets nieuws te ontdekken. Die speelse flexibiliteit willen wij ook in ons lab, om dagelijks voor inspiratie te kunnen zorgen.

SPECIFICATIES

Totaaloppervlak

**circa
500 m²**

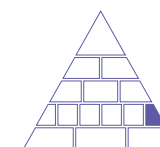
Afgesloten werk-/
vergaderruimtes

3

Smeltkroes

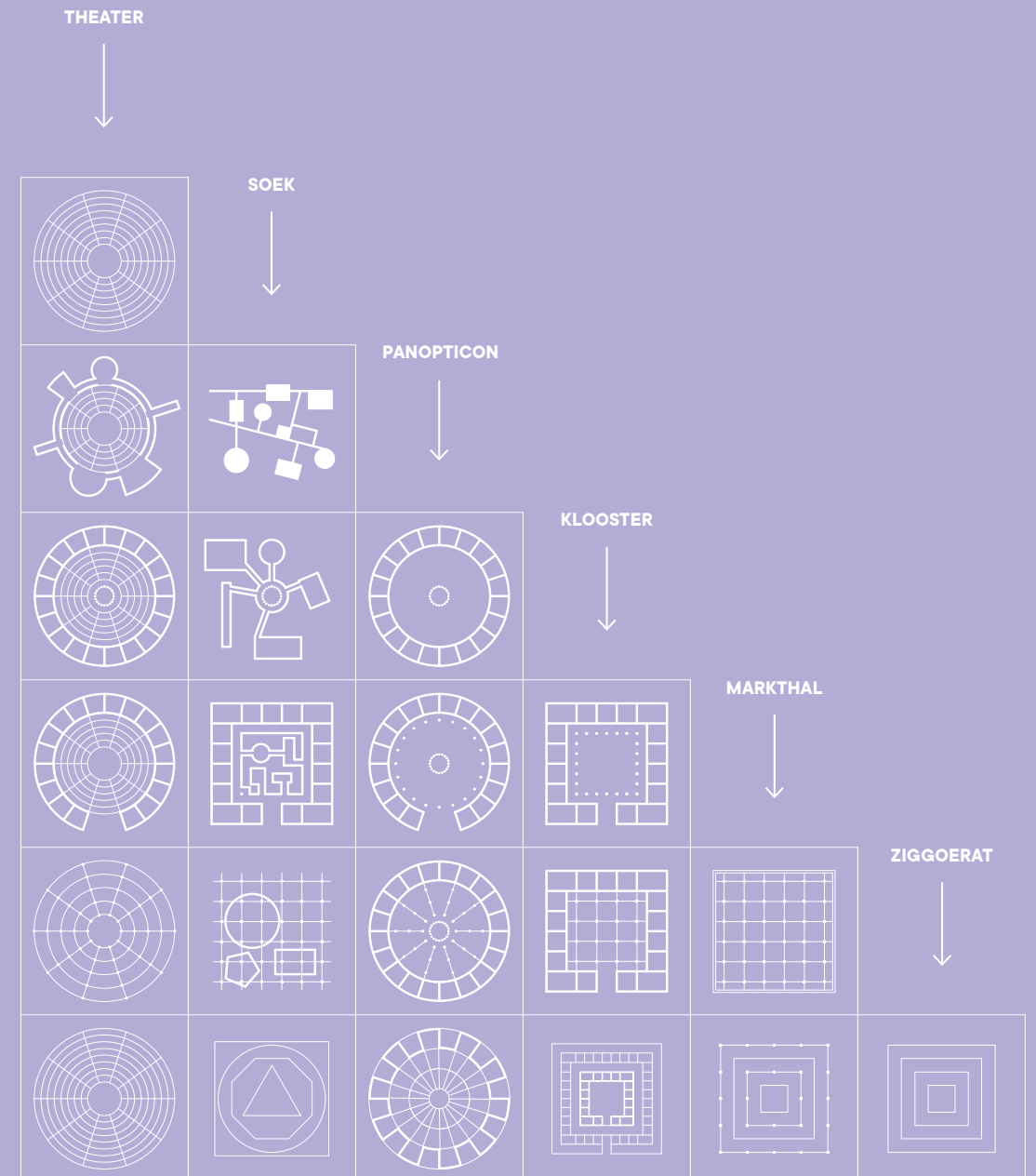
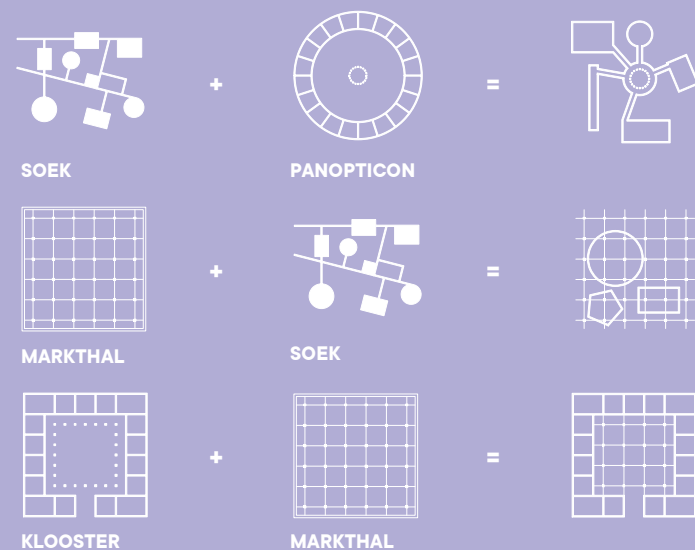
We zien onze smeltkroes als het kloppend hart van Eindhoven. Een plek voor haar vele verschillende inwoners en bezoekers uit alle delen van de wereld. Hier ontmoeten mensen elkaar en leren ze elkaar beter kennen. Niet alleen leuk als je wilt leren over andere landen en culturen, maar ook goed voor bijvoorbeeld de taalontwikkeling van nieuwe Nederlanders en internationals.

De interactie in onze smeltkroes stimuleren we bijvoorbeeld door mensen samen te laten koken en eten, of laagdrempelig te laten kletsen onder het genot van een drankje.

ONZE INSPIRATIE: DE ZIGGOERAT		SPECIFICATIES
<p>De ziggoerat is een terrasvormige piramide uit het oude Mesopotamië. De speelse vorm zorgt dat mensen veel leuke plekjes hebben om elkaar op te zoeken. De inspiratie van de ziggoerat voor de smeltkroes is ook symbolisch. Wij willen de stad en haar inwoners verder brengen richting het hoogste niveau van ontwikkeling en ontplooiing, zoals je ook zag in onze piramide. De ziggoerat geeft dit letterlijk en figuurlijk weer. Mensen in verschillende ontwikkelingsstadia zijn hier samen in één ruimte. Ieder met zijn of haar eigen talenten, ervaringen en kennis. Je vindt je eigen plek, maar maakt toch deel uit van een groep. Zo kun je van elkaar leren en je aan elkaar optrekken.</p>		<p>Horecafunctie</p> <p>minimaal 30 zitplaatsen en keuken</p>

Een combinatie van archetypische bouwvormen

De inspiratiebronnen voor onze zes functionele ruimtes hebben elk hun eigen uitstraling en karakter. Wij geloven dat we bijzondere ruimtes kunnen creëren door de verschillende types te combineren. Denk aan een panopticon met daaromheen het gangenstelsel van een soek. Of aan een ruimte met de cellen van een klooster aan de buitenmuren, en binnenin een flexibel in te delen ruimte voor de markthal.

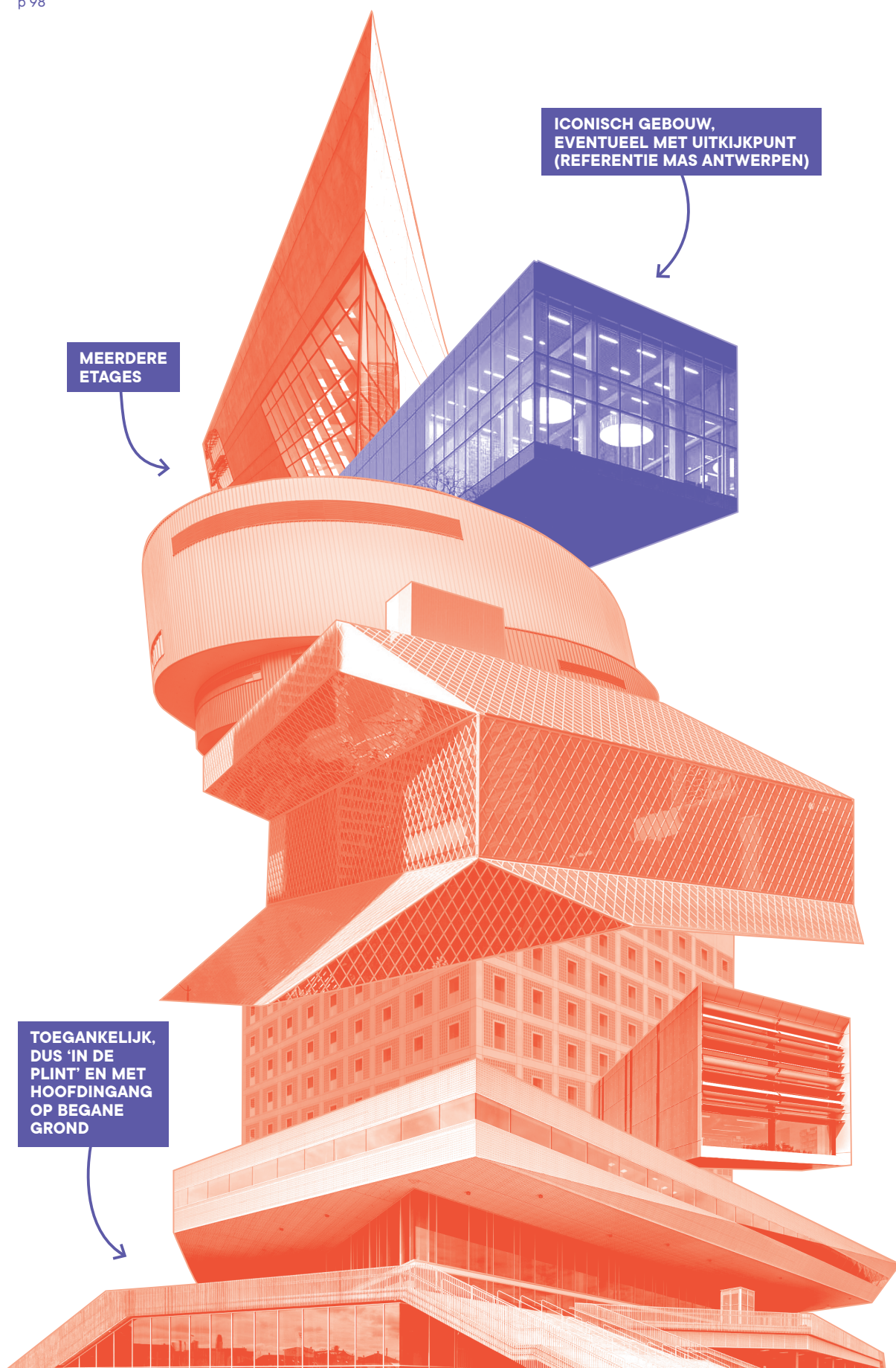

Fysieke ruimtes

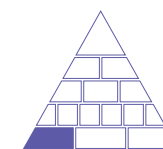
Je zag het al in onze bouwstenen: we willen een gebouw als icoon, een openbaar gebouw en flexibele ruimtes in de stad. Concreet betekent dat een opvallende en herkenbare hoofdvestinging, die plek biedt aan diverse openbare functies. Van gezellig café tot werkplekken, en van plek om boeken te lenen tot expositieruimte.

Daarnaast willen we flexibel zijn. Dat betekent dat we – soms voor korte, en zeker ook voor langere tijd – ook op andere plekken in de stad willen opduiken of aanwezig zijn. Bijvoorbeeld met een pop-up-locatie in een park of een bus, of met Expeditie E in Woensel, een vestiging die we openen om aan de behoeftes van de wijk te voldoen.

Een iconisch gebouw voor de Bibliotheek Eindhoven

Als bibliotheek zijn we een verlengstuk van de samenleving en de publieke ruimte. Daarom willen we ons vestigen op een prominente en centrale plek. Onze thuishaven in de stad moet een iconisch gebouw zijn dat iedereen herkent en weet te vinden. Een gebouw dat symbool staat voor ons geloof in ontwikkeling.

Naast ontwerp en locatie, is ook de grootte belangrijk. Als we al onze functionele ruimtes willen realiseren, hebben we meer ruimte nodig. Daarom hebben we onderzoek gedaan naar mogelijke locaties om onze droom – samen met anderen – te realiseren.

SPECIFICATIES

Gewenst bruto vloeroppervlak
(met partners):

circa 13.000 m²

Voor de bibliotheekfunctie
nodig:

circa 7.500 m²

Onze inspiratie

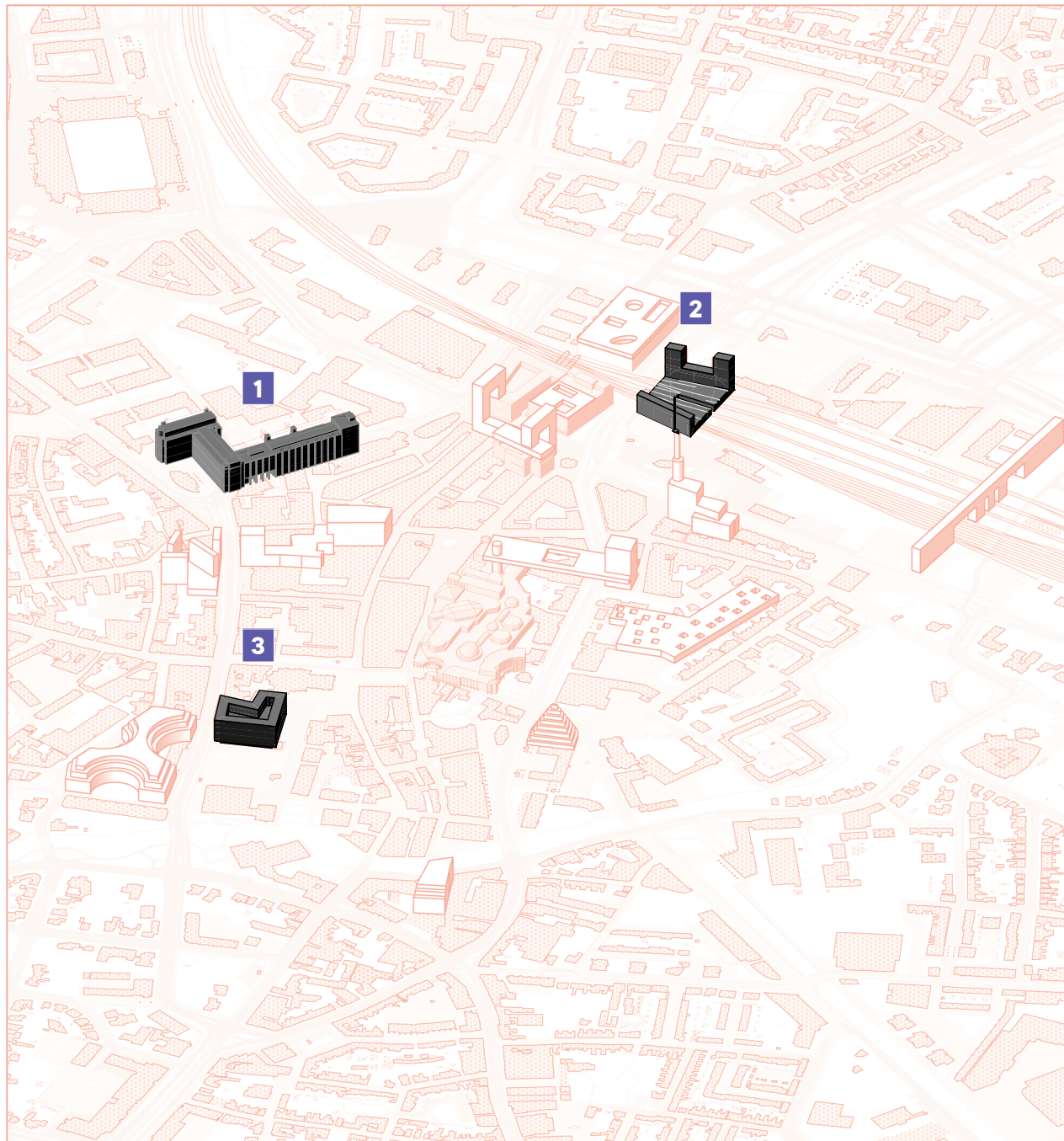
In onze zoektocht naar onze fysieke en functionele ruimtes, hebben we afgekeken bij onze noorderburen. In Scandinavië vind je veel bibliotheken die zichzelf opnieuw hebben uitgevonden. Maar ook in Nederland zijn er inmiddels een reeks aan inspirerende voorbeelden: Spijkernisse, Deventer, Tilburg, Groningen. En Amsterdam en Rotterdam zitten in de planfase.

Een voorbeeld: Dokk1 in Aarhus, Denemarken, die in 2015 opende. Deze prijswinnende bibliotheek heeft het concept 'bibliotheek' naar een heel nieuw niveau getild. Ze omschrijven zichzelf als een flexibel en dynamisch toevluchtsoord voor iedereen die op zoek is naar kennis, inspiratie en persoonlijke ontwikkeling: een open en toegankelijke leeromgeving die democratie en gemeenschap ondersteunt. Dokk1 biedt alle ruimte voor creativiteit, kennisvergaring en overpeinzingen. Het is een aantrekkelijk, intelligent en interactief gebouw, met een diversiteit aan functionele ruimtes. Een café, een speeltuin en studieruimtes, maar bijvoorbeeld ook een inwonerspunt, waar mensen terecht kunnen voor zaken als een nieuw identiteitsbewijs of inschrijving in de gemeente.

Met ruim 17.500 vierkante meter vloeroppervlakte heeft Dokk1 alle ruimte om uit te pakken. Ter vergelijking: wij hebben nu zo'n 3.650 vierkante meter. Een bibliotheek met de in dit boek geformuleerde missie en visie, vraagt om een grotere ruimte. Net als een groeiende bevolking en een groeiende vraag naar de diensten die wij bieden.

De perfecte locatie

Ons ideale gebouw straalt het geloof in innovatie en (zelf) ontwikkeling uit. Het architectonisch ontwerp is iconisch en beeldbepalend voor Eindhoven. Naast ontwerp is een locatie in het hart van de stad van belang. Hiervoor onderzocht Bauhütte tien locaties. Zo kwamen we uit op drie plekken met potentie.

1. De Witte Dame

De Witte Dame is onze vertrouwde thuishaven. De oude gloeilampenfabriek is al een icoon op zich. Daarnaast is het gebied rondom De Witte Dame volop in ontwikkeling, met nieuwe winkels, horeca en kantoorpanden vol inspirerende bedrijven en veel openbaar groen. De bibliotheek past daarbij. Als we in De Witte Dame meer ruimte kunnen krijgen, met name op de begane grond, dan vergroot dat de kans dat onze nieuwe bibliotheek op zijn vertrouwde plek blijft. We denken aan een gebouw waarin onze zes soorten functionele ruimtes een prominente plek krijgen. De ruimtes eromheen delen we flexibel in, zodat we kunnen experimenteren en ons kunnen aanpassen op de wensen van onze bezoekers. De Witte Dame en het gebied eromheen hebben het zeker in zich om te transformeren tot die iconische plek die het geloof in groei en ontwikkeling uitstraalt.

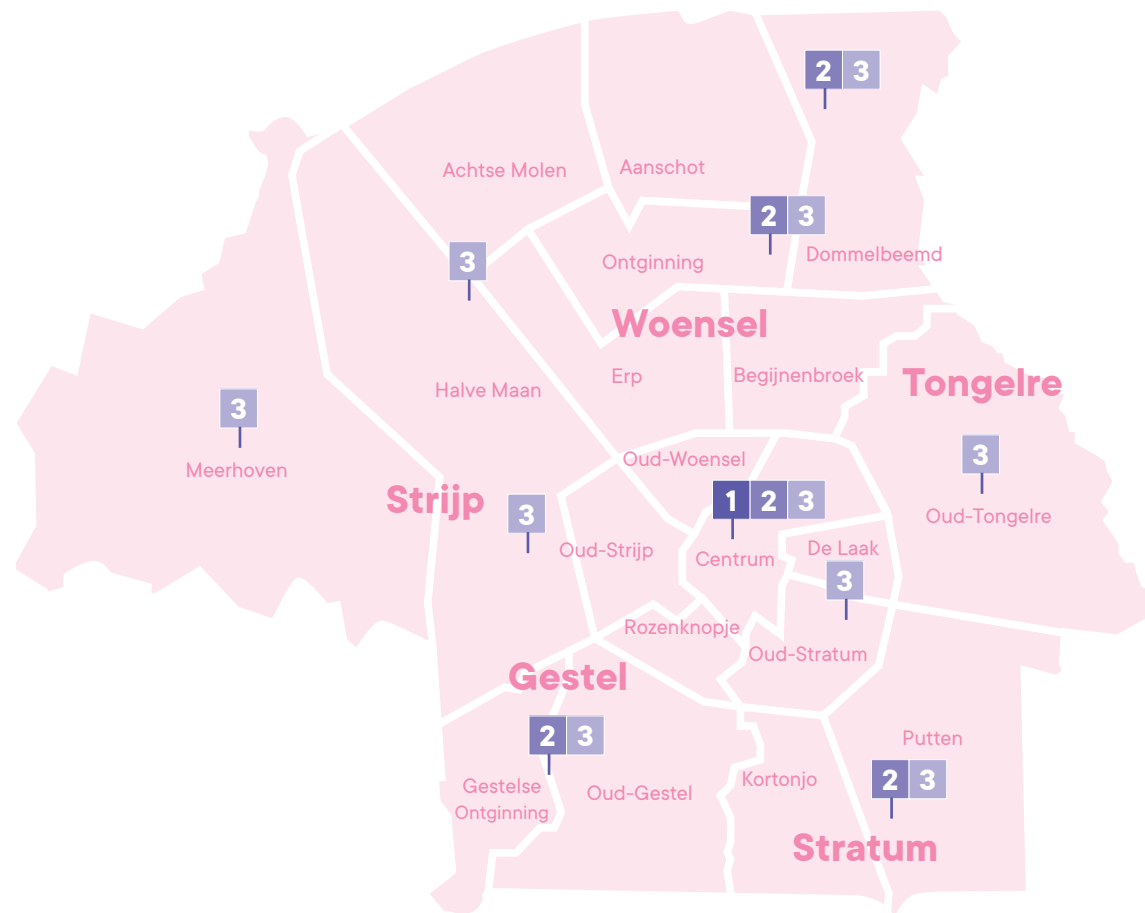
“Een gebouw dat symbool staat voor het geloof in ontwikkeling.”

2. Spoorknop

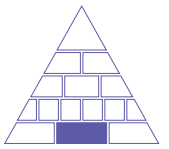
Het stationsgebied van Eindhoven transformeert de komende jaren in een centraal knooppunt in de regio, waar de Eindhovense identiteit van technologie, design en kennis samenkomt. Eindhoven Internationale Knoop XL wordt hét visitekaartje van Brainport Eindhoven. Wij zien hier plek voor onszelf op de spoorknop: de onderdoorgang aan het spoor van de Fellenoord naar de binnenstad. Als hier straks geen auto's meer mogen rijden, kunnen we deze ruimte op bijzondere wijze benutten. Misschien kunnen we zelfs een doorgang naar het perron realiseren, zodat mensen vanaf het station rechtstreeks naar de bibliotheek kunnen.

3. Stadhuisplein 6

Het oude ABN AMRO-kantoor aan het Stadhuisplein staat al vele jaren leeg. Het is daardoor een beetje een vergeten hoekje, maar wel een plek met potentie. Het is de ingang van de stad voor mensen uit de zuidelijke wijken. Inwoners komen hier regelmatig in het stadskantoor, waar de bibliotheek als openbare ruimte met een publieke functie mooi op aansluit. En omdat het aan een groot plein ligt, kan een iconisch gebouw hier alle aandacht krijgen die het verdient. Ook het vernieuwde stadhuis van Eindhoven is straks een mooie aanleiding om ook dit punt opnieuw vorm te geven.

Flexibele ruimtes in de stad

We hebben drie scenario's uitgewerkt voor onze fysieke locaties in de stad.

OPTIE 1 Centraal

We hebben een hoofdlocatie op een centrale plek in de stad. Mensen in de wijken moeten reizen om ons te bezoeken.

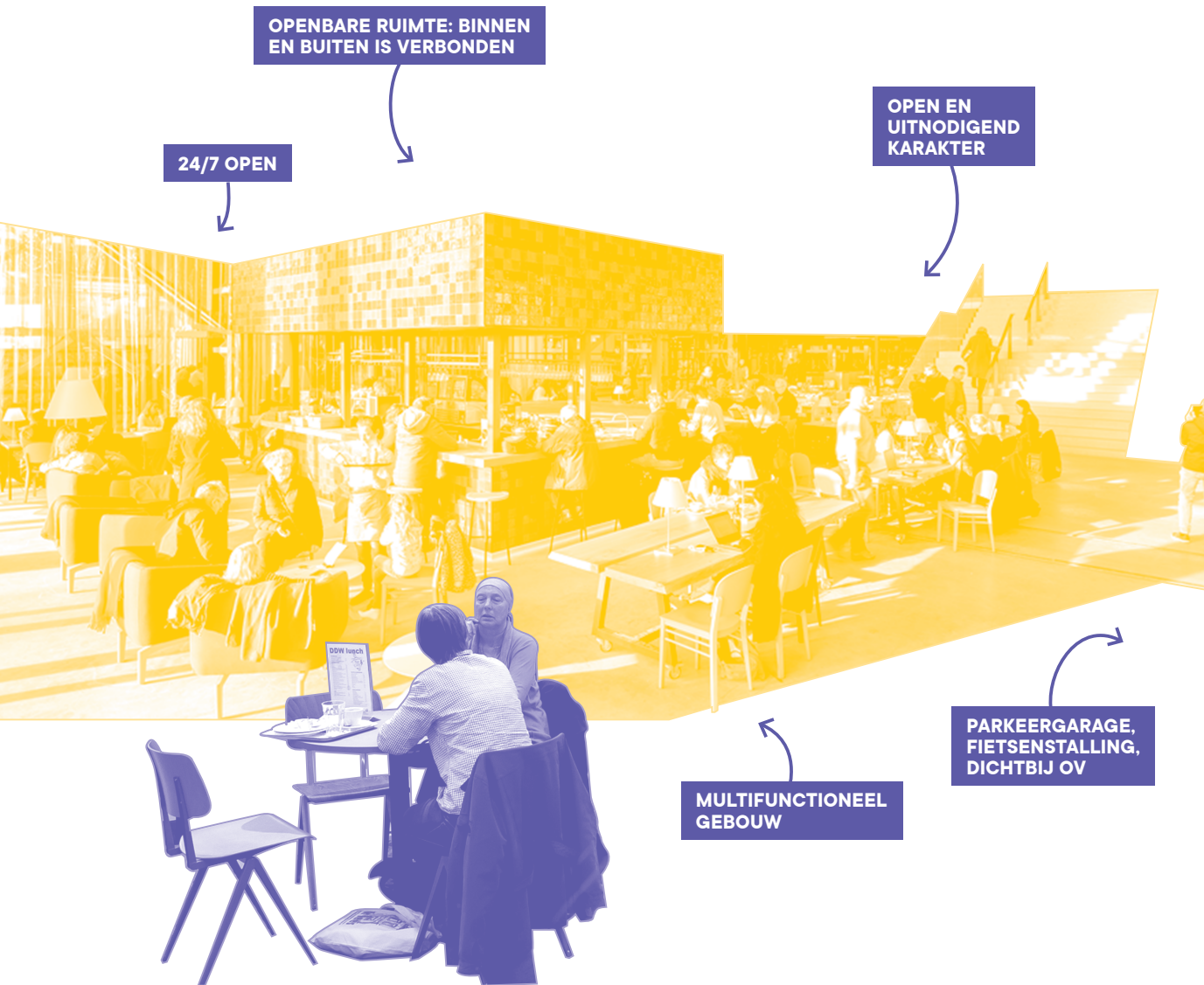
OPTIE 2 Centraal en daar waar nodig

We zitten dichtbij de inwoners die ons het hardste nodig hebben. Denk aan wijken met een hoge laaggeletterdheid of digibetisme. In dit scenario zitten we in die wijken, zoals nu in Woensel met Expeditie E.

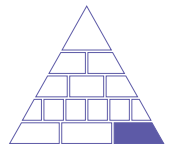
OPTIE 3 Centraal, daar waar nodig en altijd in de buurt

Het derde scenario is het meest compleet. In dit scenario zijn we nooit ver weg, dankzij vele locaties in de stad. Die locaties kunnen van onszelf zijn, maar ook van partners. Soms zitten we er tijdelijk, en soms permanent. De vorm varieert. Het kan ook een feest of festival zijn dat we samen met anderen organiseren. Dat maakt dit scenario ook het meest flexibel, wat het beste past bij onze behoefte aan flexibele ruimtes in de stad.

VERGELIJKENDE STUDIE						
	Tilburg	Eindhoven	Utrecht	Rotterdam	Amsterdam	Barcelona
Inwoners	217 K	223 K	358 K	645 K	863 K	1.615 K
Vestingen	6	2	15	15	28	14

Een openbare ruimte: iedereen is welkom

Hoe de bibliotheek er ook uit komt te zien en waar we onze droom ook vormgeven, één ding is zeker. We willen dat mensen ons weten te vinden, dat we makkelijk te bereiken zijn en dat iedereen zich welkom voelt. We willen een verlengstuk zijn van de publieke buitenruimte, en andersom. Wij zijn een van de weinige plekken waar je helemaal niets hoeft. Je hoeft niets te kopen, te consumeren of lid te zijn. Je mag zo lang blijven als je wilt, en langskomen zo vaak als je wilt. Als een echte openbare ruimte, zijn wij er voor iedereen die ons nodig heeft.

Bij de bibliotheek komen mensen tot rust. Ze ontmoeten elkaar, studeren, werken en lezen een goed boek. Kortom: wij hebben vele functies te vervullen. En het is aan ons om te zorgen dat onze ruimtes hierbij passen. Zoals je ziet, hebben we al volop ideeën. De komende jaren werken we deze ideeën in samenwerking met anderen verder uit.

VLOEROPPERVERLAKTE REFERENTIEBIBLIOTHEEK: 5.762 M²

Kantoor 245 m ²	Bibliotheek 3.172 m ²	Magazijn 27 m ²	Exporuimte 540 m ²	Bijeenkomst ruimte 337 m ²	Toiletten 23 m ²
Labs 294 m ²	Horeca 46 m ²	Podium 88 m ²	Werkplekken 286 m ²	Overleg ruimten 245 m ²	Overig 676 m ²

8. ONZE OPROEP

**GA MET ONS MEE
OP EXPEDITIE**

“Samen komen we verder.”

De bibliotheek van de toekomst is geen duidelijk afgebakend eindpunt, geen bestemming die je vanzelf bereikt als je maar lang genoeg rechtdoor gaat. Integendeel. We zijn koersvast, maar weten ook dat we onze doelen regelmatig moeten bijstellen. Wij geloven in de kracht van de reis, en in blijven meebewegen met de wereld om ons heen.

In dit boek vertellen we veel over onze reis en hoe we die voor ons zien. Het heeft even geduurd voordat we onze koers hadden uitgestippeld. Maar in de tussentijd zaten we zeker niet stil. Sterker nog, we hebben al een paar initiatieven die ons goed op weg helpen. Expeditie E en Expeditie Anton, bijvoorbeeld.

Die namen zijn geen toeval: deze expedities zijn een bewijs van onze reislust en ons ondernemerschap. Expeditie Anton is het innovatieteam van de Bibliotheek Eindhoven, dat met een frisse blik bouwt aan de bieb van morgen. En Expeditie E is onze vestiging in Woensel-Noord, een van de initiatieven om dichterbij de inwoners van Eindhoven te komen.

We werken samen met de Brainport Bibliotheken aan een gratis basislidmaatschap, zijn in gesprek met The Hub, het Expat Center en Eindhoven365/Brandstore over een gezamenlijk initiatief, werken samen met de culturele BIS-instellingen op het gebied van marketing en programmering en op het gebied van taal (leesbevordering en leesmotivatie) werken we samen met het Summa Collega, voortgezet onderwijs en primair onderwijs.

Als het aan ons ligt, gaan we in de toekomst nog veel vaker op expeditie. Wij willen energie steken in deze stad en de ontwikkeling van haar inwoners. En dat willen we met partners doen. We nodigen je van harte uit om met ons mee te gaan. Heb je zelf een mooie expeditie waar wij een bijdrage aan kunnen leveren? Ook dan horen we graag van je!

We hopen in ieder geval dat dit boek je prikkelt onze reis te volgen. Houd onze website in de gaten en ontdek hoe we écht veranderen van een huis vol boeken naar een ontwikkelaar van mensen.

Albert Kivits
Directeur/Bestuurder
a.kivits@bibliotheekeindhoven.nl

Dankwoord

Dit boek is tot stand gekomen met de hulp, kennis en expertise van talloze mensen. We leerden bijvoorbeeld veel van onze leden en bezoekers en de mensen die we op straat geïnterviewd hebben. Daarnaast maakte een grote groep mensen tijd vrij om met ons mee te denken: onze collega's, maar ook veel mensen van buiten de bibliotheek.

We danken in het bijzonder:

Claire Arts	Eppo van Nispen tot Sevenaer
Thom Aussems	Martijn Paulen
Marcel van Bijnen	Ward Rennen
Bart Brouwers	Corinne Sebrechts
Jan-Peter Doomernik	Zuzanna Skalska
Nienke Fabries	Ronald Slaats
Jos Feijen	Koen Snoeckx
Jochem Goedhals	Cinte Swinkels
Mark de Greeff	Paul Terwisscha
Jenneke Harings	Peter Tijs
Adriënne Heijnen	Dorien Verdier
Marcelle Hendrickx	Bert-Jan Woertman
Peter Kentie	Aline Zwierstra
Jeroen Meeuwsen	

HERPOSITIONERING DE BIBLIOTHEEK EINDHOVEN

Ontwikkeld voor:
de Bibliotheek Eindhoven
Emmasingel 22
5611 AZ Eindhoven
040 260 4260

Concept
Architects of Identity (Edhv)

Projectleider
Cilia Groothuis

Advies
Edhv, Sixfingers en Bauhütte (TU/e)

Ontwerp
Architects of Identity (Edhv)

Fotografie
Powerpictures en stockbeeld

Tekst
Sander Videler, Cilia Groothuis en Albert Kivits

Eindredactie
Kyra Keuken

Drukwerk
Drukkerij Hendrix (BE)

Volg onze reis via: www.bibliotheekeindhoven.nl
Vragen of opmerkingen: c.groothuis@bibliotheekeindhoven.nl

Copyright © december 2019, de Bibliotheek Eindhoven
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Bibliotheek Eindhoven. Deze publicatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld, er kunnen echter geen rechten worden ontleend aan dit document.

